

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.447/2022/10.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Dr. Varga Eszter, bíró

Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. január 12.

Az ügy tárgya: rablás büntette és más bűncselekmények

Terhelt: terhelt

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 22.B.10.931/2019/90., ítélet,

tárgyalás, 2021. június 2.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 27.Bf.10.235/2021/22., ítélet,

nyilvános ülés, 2022. január 20.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rablás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.B.10.931/2019/90. számú, illetve a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.10.235/2021/22. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2021. június 2. napján kihirdetett 22.B.10.931/2019/90. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki rablás büntetésében [Btk. 365. § (2) bekezdés, (3) bekezdés g) pont] és 4 rendbeli lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bc) alpont]. Ezért a terheltet mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 8 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. A szabadságvesztésbe beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt. Rendelkezett a korábbi feltételes szabadságra bocsátás megszüntetéséről, a polgári jogi igényről, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. január 20. napján kihirdetett 27.Bf.10.235/2021/22. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet akként változtatta meg, hogy a terhelt vagyon elleni erőszakos bűncselekményének minősítésénél alkalmazott jogszabályhelyként a Btk. 365. § (2) bekezdés

helyett az (1) bekezdés a) pontját jelölte meg. Pontosította a bűnügyi költség összegét és a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időre vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] A felülvizsgálati indítvánnyal érintett, irányadó tényállás szerint a terhelt 2019. szeptember 20. napján 14 óra körüli időben felfigyelt az 1932. évben született, időskorú sértetthez, akit közlekedésében egy személy segített úgy, hogy egymásba karoltak. A terhelt a sértetthez lépett, a sértett nyakában függő arany nyakláncot megragadta, azt kitepte, következő mozdulatával a sértettet a nyakánál fogva a földre lökte, a földön fekvő sértetthez még egy alkalommal visszalépett, hozzá lenyúlt, majd a kezében lévő nyakláncdarabbal futva távozott a helyszínről. A körülbelül 15 cm hosszú, sodrott 18 karátos arany nyaklánc értéke legfeljebb 70.000 forint volt.

II.

[4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti okból, a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatása érdekében.

[5] Indokai szerint a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével minősítette a terheltre rótt, és lopásként értékelt cselekményekkel azonos módon elkövetett cselekményét rablás büntettének. Sérelmezte, hogy a védekezésével szemben a bíróság a sértett és a tanú vallomását fogadta el. Kifogásolta, hogy a kamerafelvétel szakértő általi értékelésére nem került sor, ezért szakértő kirendelését indítványozta.

[6] A Legfőbb Ügyészség BF.489/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[7] Indokai szerint a terhelt a sértett nyakában lévő arany nyaklánc megszerzése végett nemcsak dolog elleni erőszakot alkalmazott, hanem a sértettet bántalmazta, erőszakot alkalmazott vele szemben azért, hogy az elszakadt nyaklánc másik részét tőle elvegye.

[8] Kifejtette, hogy a terhelt bűnösségének a rablás büntettében történő megállapítása törvényes, a terhelt a Btk. 365. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés g) pontja szerint minősülő rablás büntettének törvényi tényállását valósította meg.

[9] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.

[10] A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra tett észrevételében – a bűncselekmény elkövetésének tényét nem vitatva – a felülvizsgálati indítványában írtakat lényegében megismételte. Indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül.

III.

[11] A terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[12] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – okból terjeszthető elő. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[13] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – az eljárási szabálysértések kivételével – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 659. § (5) bekezdés].

[14] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[15] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[16] A terhelt arra hivatkozott, hogy az irányadó tényállás mellett a felülvizsgálati indítványban érintett cselekményének rablásként történő minősítése törvénysértő, azt lopás vétségeként kellett volna minősíteni.

[17] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét az érintett tényállási pontban rablás büntetében [Btk. 365. § (1) bekezdés, (3) bekezdés g) pont] megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is.

[18] A Btk. 365. § (1) bekezdése szerint rablást követ el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett úgy vesz el másától, hogy e végből

a) valaki ellen erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz, vagy

b) öntudatlan vagy védekezésre képtelen állapotba helyezi.

[19] E bűncselekmény védett jogi tárgya kettős, védi a tulajdonviszonyokat és a cselekvési, személyi szabadságot. Az elkövetési tárgya az idegen, ingó és értékkel rendelkező dolog.

[20] A rablás összetett bűncselekmény, egyrészt vagyon, másrészt személy elleni bűncselekmény. Az elkövető számára idegen dolog jogtalan eltulajdonítása a lopáshoz képest akként történik, hogy a mástól elvétel végett személy elleni erőszakos cselekményt is elkövet, azaz az elvétel módja az, amely a rablást megkülönbözteti a lopástól.

[21] Az erőszak – értelemszerűen – fizikai ráhatást, támadást jelent.

[22] Rablás esetében az erőszak fogalmán az a magatartás értendő, amely a sértett személye ellen irányul, és annak ellenállását fizikailag küzdi le.

[23] Az erőszak akkor dolog elleni – s ekként nem esik a rablási erőszak fogalma alá –, ha közvetlenül az elvenni kívánt dolog ellen irányul. Ha azonban az egyébként kezdetben dolog elleni erőszak már a sértett ellenállásának megtörését, leküzdését vagy egyben azt is szolgálja, és ezt követi az elvétel, akkor rablási erőszakról van szó (Bfv.III.1.367/2020/7., EBH 2010.2212., Bfv.III.800/2010/8.).

[24] A rablás kapcsán az alkalmazott személy elleni erőszak intenzitása vizsgálatának abból a szempontból van jelentősége, hogy az erőszak alkalmas volt-e általában véve az ellenállás megtörésére, és valóban az elvétel célzata mozgatta-e (Bfv.III.983/2021/6., EBH 2010.2212., Bfv.III.800/2010/8.).

[25] A következőkes ítélezési gyakorlat szerint a támadás, az erőszak vis absoluta jellege nem a védekezés eredményességének vagy eredménytelenségének a függvénye, hanem annak, hogy milyen hatást gyakorol(hat) a megtámadottra, azaz az erőszaknak nem önmagában, hanem a sértetthez való viszonylatában kell vis absolutának lennie (BH 2019.292.II., Bfv.III.800/2010/8.).

[26] Az elsőfokú bíróság által megállapított, és a másodfokú bíróság által nem érintett irányadó tényállás a következőket rögzíti:

– a terhelt felfigyelt a 87 éves, időskorú sértettre, akit közlekedésében egy másik személy segített úgy, hogy egymásba karoltak;

– a terhelt a sértetthez lépett, a sértett nyakában lévő arany nyakláncot megragadta, azt kitepte;

– a terhelt a következő mozdulatával a sértettet a nyakánál fogva a földre lökte;

– a földön fekvő sértetthez még egy alkalommal visszalépett, hozzá lenyúlt, majd a kezében lévő nyakláncdarabbal futva távozott a helyszínről.

[27] Az irányadó tényállás alapján nem kétséges, hogy a terhelt magatartásának célja a sértett nyakában lévő aranylánc eltulajdonítása volt.

[28] A terhelt tehát először a sértetthez lépett, megragadta a nyakában függő láncot, azt kitépte, majd a sértettet a nyakánál fogva a földre lökte, hozzá visszalépett és – az ekkor már a földön fekvő sértetthez – lenyúlt, majd a kezében lévő nyakláncdarabbal elfutott.

[29] Az irányadó tényállásban nem szerepel az, hogy a terheltnek a lánc második darabját is sikerült volna elvennie.

[30] Ellenkezőleg: a lánc későbbi javíttatásának tényéből következően (amelyet az elsőfokú ítélet indokolása rögzít) egyértelmű, hogy a terhelt csak a lánc egy darabját szerezte meg. Ennyiben a másodfokú ítélet érdemében helytálló indokolása helyesbítésre szorul.

[31] Ekként az irányadó tényállás szerint a terhelt a cselekménysor első részében valóban dolog elleni erőszakkal megszerezte a lánc egy részét, azonban ezt követően cselekményével nem hagyott fel, miután nem az egész láncot szerezte meg, részéről egyértelmű szándékváltás történt, és ekkor a sértettet a nyakánál fogva a földre lökte, tehát vele szemben már erőszakot alkalmazott, és lépett vissza, majd nyúlt le a földön fekvő sértetthez.

[32] A rablási erőszaknak (vagyis a vis absolutának) nincs objektív, abszolút mértéke, a sértett akarata megtörésére, illetve védekezése, ellenállása leküzdésére kell alkalmasnak lennie.

[33] Rablási erőszak kapcsán elvárás az, hogy legalább általában véve alkalmas legyen a sértett ellenállásának leküzdésére. Jelen ügyben ez történt.

[34] Az elkövetés idején 87 éves, mozgásában segítségre szoruló, nehezen járó sértettet a terhelt a nyakánál fogva a földre lökte.

[35] Mindez pedig azt jelenti, hogy a terhelt által a dolog elvétele végett alkalmazott erőszak már nem csupán a dolog – a lánc – ellen irányult, hanem a sértett személye, testi épsége ellen közvetlenül, és nem a már elvett láncdarab megtartása, hanem a másik darabjának megszerzése érdekében.

[36] Ez az, amiben a terhelt e cselekménye különbözik a többi, lopásként minsülő cselekményétől, ekként a másodfokú bíróság jogi értékelése helyes.

[37] A cselekmény sértettje idős, mozgásában korlátozott, mindkét lábában protézissel rendelkező, a közlekedéséhez általában speciális járókeretet használó, ennél fogva a bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes személy volt.

[38] Következésképpen nem sértett törvényt a bíróság, amikor a terhelt büntetőjogi felelősségét rablás büntetében [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés g) pont] megállapította.

[39] A terhelt kifogásolta továbbá, hogy a bíróság az irányadó tényállást a sértett és a tanú vallomására alapította, illetve a kamerafelvétel tekintetében az alapeljárásban elutasított szakértői bizonyítás lefolytatását indítványozta.

[40] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[41] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapján vizsgálható.

[42] Ezzel szemben a terhelt az indítványában a tényállás megalapozottságát vitatta, a bizonyítást, a bizonyítékok értékelését kifogásolta.

[43] Erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényi lehetőség, az indítvány e részében törvényben kizárt.

[44] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[45] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[46] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2023. január 12.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

tisztviselő

BÉ